

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2557

น้ำมันระส่ำ! เศรษฐกิจโลกกระทึก

ภายใต้วิกฤติเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาหลายปี จากความอ่อนแอของประเทศเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งสหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และวิกฤติล่าสุดในรัสเซีย ซึ่งส่งผลให้ราคาสินทรัพย์ทั่วโลกผันผวนรุนแรง

“ราคาน้ำมันดิบ” เป็นสินค้าโภคภัณฑ์อีกตัวที่ราคาในตลาดโลกตกลงอย่างรวดเร็ว ภายในเวลาเพียง 6 เดือน จากเดือน มิ.ย.ที่ราคาน้ำมันดิบในตลาด “เนเม็กซ์” ตลาดนิวยอร์กขึ้นไปสูงถึง 107 เหรียญสหรัฐฯต่อ 1 บาร์เรล ลดวบลงมาเหลือประมาณ 54 เหรียญต่อบาร์เรล ในวันที่ 19 ธ.ค.ที่ผ่านมา หรือลดลงมากกว่า 50% ต่ำสุดในรอบ 5 ปี ที่สำคัญ การปรับลดลงของราคาน้ำมันดิบโลกยังลากให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่นๆ ราคาสินค้าเกษตร โดยเฉพาะราคายางพารา รวมถึงราคาหุ้น ราคาพันธบัตร และสินทรัพย์เสี่ยงอื่นๆ ให้ร่วงลงตามไปด้วย ส่งผลให้ความ “มั่งคั่ง” ทั่วโลกลดลงในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศที่ต้องนำเข้าน้ำมันในอันดับต้นๆ ของโลกอย่างประเทศไทย ซึ่งนำเข้าน้ำมันสูงถึง 90% ของปริมาณที่ใช้ทั้งหมด แม้การลดลงของราคาน้ำมันมีข้อดีที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตและลดเม็ดเงินที่ต้องสูญเสียบอกไปจากการที่ต้องนำเข้าพลังงาน แต่การลดลงของราคาพลังงานก็เป็นดาบ 2 คมที่ทุกฝ่ายยังต้องจับตา

“ทีมเศรษฐกิจ” มองเห็นทั้งข้อดี และความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเห็นว่าควรจะไปข้างหน้าเพื่อรับมือสถานการณ์ราคาน้ำมันดิบโลกที่จะเกิดขึ้นปี 2558 ที่กำลังจะมาถึง โดยได้ “ความคิดเห็นและข้อมูลดี” ของตลาดน้ำมันโลก จาก “กูรูด้านพลังงาน” ของไทย 2 คนที่จะมาเล่าให้ฟัง...ดังนี้

เดือน	ราคาน้ำมัน			อัตราการเปลี่ยนแปลง		
	ปี 2007	ปี 2008	ปี 2009	ปี 2007	ปี 2008	ปี 2009
มกราคม	52.01	87.17	44.97	-11.35%	1.66%	9.68%
กุมภาพันธ์	55.68	89.96	43.14	7.06%	3.20%	-4.07%
มีนาคม	59.05	96.78	45.58	6.05%	7.58%	5.66%
เมษายน	63.84	103.47	50.18	8.11%	6.91%	10.09%
พฤษภาคม	64.54	118.95	57.40	1.10%	14.96%	14.39%
มิถุนายน	65.76	127.59	—	1.89%	7.26%	—
กรกฎาคม	69.46	131.21	—	5.63%	2.85%	—
สิงหาคม	67.21	113.21	—	-3.24%	-13.73%	—
กันยายน	73.25	95.97	—	8.99%	-15.23%	—
ตุลาคม	77.14	68.62	—	5.31%	-28.50%	—
พฤศจิกายน	86.73	51.38	—	12.43%	-25.12%	—
ธันวาคม	85.75	41.00	—	-1.13%	-20.20%	—

นายมนูญ ศิริวรรณ

นักวิชาการอิสระด้านพลังงาน และอดีตรองกรรมการผู้จัดการใหญ่ สายงานด้านธุรกิจการตลาด ผู้บริหารบริษัท บางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

นายมนูญเปิดฉากสนทนาแนวโน้มราคาน้ำมันโลกว่า ในระยะสั้นๆ หรือในไตรมาส 1 ปี 2558 (ม.ค.-มี.ค.) ราคาน้ำมันดิบตลาดโลกจะยังเคลื่อนไหวในระดับราคา 50-70 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เหมือนในปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากราคาซื้อขายน้ำมันดิบเบรนต์ ส่งมอบเดือน ม.ค.2558 เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาอยู่ที่ 62.85 เหรียญต่อบาร์เรล ซึ่งถือเป็นโชคดีของผู้ใช้น้ำมันทั่วโลก

“เหตุผลสำคัญๆที่ราคาน้ำมันลดลงแบบดิ่งเหวคือ กลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลก คือ “โอเปก” รวม 12 ประเทศ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนผู้ผลิตน้ำมัน 40% ของกำลังการผลิตรวมและกลุ่มนอกโอเปก อาทิ อังกฤษ เม็กซิโก บรูไน รัสเซีย แคนาดา ต่างไม่มีฝ่ายใดยอมลดกำลังการผลิตลงมา จนทำให้ปริมาณน้ำมันดิบที่ออกสู่ตลาดโลกล้นเกินความต้องการบริโภค”

กรณีดังกล่าว จึงเหมือนกับว่าผู้ผลิตน้ำมันทั้ง 2 กลุ่มกำลังเล่น “สงครามประสาท” ซึ่งกันและกัน จึงต้องรอดูต่อไปว่าฝ่ายใดจะยกธงขาวก่อน เพราะกลุ่มโอเปกให้เหตุผลที่ไม่ต้องการลดกำลังการผลิตลงเพียงฝ่ายเดียวนั้น ก็เพราะเห็นว่ากลุ่มนอกโอเปกเองก็ควรลดกำลังการผลิตด้วย

“ขณะนี้โอเปกผลิตน้ำมันป้อนตลาดโลก 30.56 ล้านบาร์เรลต่อวัน กลุ่มนอกโอเปกผลิต 55 ล้านบาร์เรลต่อวัน รวมกัน 85 ล้านบาร์เรลต่อวัน และบางประเทศก็ลดการนำเข้า เพราะมีการนำปริมาณสำรองน้ำมันที่กว้านซื้อไว้ก่อนหน้านี้ออกมาใช้ ขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันของทั่วโลกรวมกันมีเพียง 93 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งโอเปกยืนยันว่าตลอดไตรมาส 1 ปี 2558 จะยังคงตรึงกำลังการผลิตไว้ที่ 30.56 ล้านบาร์เรลต่อไป ขณะที่ประเทศไทยมีอัตราการใช้น้ำมันเฉลี่ยวันละ 800,000 บาร์เรลต่อวัน”

สำหรับไตรมาสแรกปี 2558 ราคาน้ำมันดิบตลาดโลกมีแนวโน้มร่วงไปทดสอบระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์อีกครั้งหนึ่ง โดยอาจได้เห็นระดับเลข 4 นำหน้าราคา แต่คงไม่ต่ำแต่ละระดับ 40 เหรียญต่อบาร์เรล ซึ่งอาจเคลื่อนไหวระดับ 47-49 เหรียญต่อบาร์เรล หลังจากที่ราคาที่เคยเคลื่อนไหวในเดือน ธ.ค. แต่ละระดับ 62.5 เหรียญต่อบาร์เรล ถือเป็นตัวเลขที่ดิ่งลงต่ำสุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา จากที่เมื่อเดือน มิ.ย. ที่ผ่านมายังมีราคาในระดับ 100 เหรียญต่อบาร์เรล

ส่วนสาเหตุในระยะยาวที่จะกดดันให้ราคาน้ำมันดิบตลาดโลกลดลงต่อเนื่องไปอีกระยะ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักๆ คือ 1. ศักยภาพในการผลิตน้ำมันของสหรัฐฯ จากที่เคยเป็นผู้กว้านซื้อน้ำมันเข้าไปสะสมที่กลับกลายมาเป็นผู้ผลิตน้ำมันจากหินดินดานรายใหญ่ โดยล่าสุดสหรัฐฯ มีกำลังการผลิตน้ำมัน 1.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน รวมทั้งกำลังการผลิตจากแหล่งอื่นๆ ส่งผลให้มีน้ำมันเข้าสู่ตลาดมากขึ้น ผลักดันราคาให้ตกต่ำลง นอกจากนี้ ยังมีน้ำมันดิบจากประเทศแคนาดาที่ใหม่ผลิตน้ำมันดิบเข้าสู่ตลาดโลกในปีนี้อีก วันละ 3.3 ล้านบาร์เรล รัสเซียอีก 10 ล้านบาร์เรลต่อวัน รวมทั้งลิเบีย ประเทศน้องใหม่ที่กำลังเร่งเพิ่มกำลังการผลิตให้เข้าสู่ภาวะปกติ หลังจากที่ต้องเผชิญปัญหาสงครามกลางเมืองมายาวนาน

ปัจจัยที่ 2 ความต้องการซื้อน้ำมันที่ลดลง โดยเฉพาะญี่ปุ่น สหภาพยุโรป (อียู) และจีน ที่เผชิญปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ ทำให้ลดการนำเข้าน้ำมัน โดยเฉพาะอียูที่เคยนำเข้าน้ำมันรวมกันประมาณวันละ 15.3 ล้านบาร์เรล เมื่อปี 2552 ก็ลดเหลือเพียง 14.3 ล้านบาร์เรลต่อวันในปีนี้ และยังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

และปัจจัยที่ 3 จากความก้าวหน้าของประสิทธิภาพในการใช้เชื้อเพลิงของยานพาหนะ เช่น ในปัจจุบันรถยนต์ในสหรัฐฯ ใช้เชื้อเพลิงน้อยลงกว่าก่อนมาก เพราะรถยนต์มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้การบริโภคน้ำมันลดลง กับประเด็นที่คนไทย “คาใจ” กันทั้งประเทศก็คือ หากเปรียบเทียบราคาน้ำมันดิบในช่วงเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา กับราคาของเดือน ธ.ค. ซึ่งลดลงไปถึง 43% แต่เหตุใดผู้ค้าน้ำมันกลับไม่ยอมลดราคาขายปลีกกลงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

นายมนูญกล่าวว่ เหตุที่เราไม่สามารถนำราคาของน้ำมันสำเร็จรูป (เบนซิน-ดีเซล) ไปเปรียบเทียบอ้างอิงในทันทีได้ เพราะต้องดูที่ราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดสิงคโปร์ที่ประเทศไทยนำเข้าเป็นตลาดหลักว่าราคาที่สิงคโปร์ลดลงอย่างไร โดยขณะนี้ราคาน้ำมันเบนซินที่สิงคโปร์กับประเทศไทยมีสัดส่วนที่ลดลงใกล้เคียงกัน โดยส่วนหนึ่งที่ราคาน้ำมันดีเซลในไทยลดลงได้เพียง 30% เพราะความต้องการน้ำมันดีเซลที่ตลาดสิงคโปร์ยังสูง ที่สำคัญ ราคาขายปลีกน้ำมันคือ เนื้อน้ำมันจากหน้าโรงกลั่นในประเทศก็เฉลี่ยอยู่ที่ลิตรละ 14-15 บาทต่อลิตร แต่เหตุที่เมื่อนำมาจำหน่ายในท้องตลาดกลับมีราคาสูง เพราะต้องนำมาบวกบรรดาภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีโรงเรือน ภาษีเทศบาล และเงินที่รัฐจัดเก็บจากผู้ใช้น้ำมันไปสะสมในกองทุนน้ำมัน กองทุนอนุรักษ์พลังงาน และค่าการตลาดอื่นๆ รวมแล้วตกอยู่ประมาณ 7-12 บาทต่อลิตรเข้าไปด้วย

อย่างไรก็ตาม นายมณูญมองว่าราคาน้ำมันโลกที่ลดลงแม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาสั้นๆที่เกิดขึ้นใน 6 เดือนสุดท้ายของปีนี้ ถือเป็นผลดีต่อประเทศไทย ในฐานะผู้นำเข้าน้ำมัน คือจะทำให้มูลค่าการนำเข้าน้ำมันในปีนี้ลดลงมาเหลือประมาณ 900,000 ล้านบาท จากที่ปกติต้องนำเข้าคิดเป็นเม็ดเงินสูงถึง 1 ล้านล้านบาท และส่งผลให้ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของการใช้น้ำมันเหลือเพียง 1% เมื่อเทียบกับปี 2556 จากเดิมที่มีการขยายตัว 2% ต่อปี

ดร.ธีรเดช ทังสุบุตร

ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาการพลังงาน บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

“ดร.ธีรเดช” ได้ย้อนรอยในประเด็นเดียวกันว่า ก่อนหน้าจะเกิดวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลงอย่างมาก บริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ รวมทั้งกูรูผู้ผ่านร้อนผ่านหนาวในธุรกิจผลิต-ผู้ค้าน้ำมันมายาวนาน และบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) คาดการณ์ไปในทิศทางเดียวกันว่า ในกรณีที่เลวร้ายสุด ราคาน้ำมันดิบโลกน่าจะอยู่ที่ระดับ 70 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล น้อยคนจริงๆที่จะคาดการณ์แบบสุดโต่ง (Extream) ว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกจะร่วงลงไปแตะ 50 เหรียญต่อบาร์เรล

ดร.ธีรเดชกล่าวนำ “ผมเองก็เคยผ่านช่วงเวลาแห่งความผันผวนของตลาดน้ำมันมาแล้ว แต่ครั้งนี้ยากที่จะคาดเดาได้ว่าราคาน้ำมันควรจะอยู่ ณ ระดับใด เพราะมีปัจจัยที่เข้ามกระทบหลายเรื่อง นับตั้งแต่เรื่องที่สหรัฐฯพบแหล่งน้ำมันดิบใหม่ และแหล่งก๊าซในประเทศจนกระทั่งลดการนำเข้าเชื้อเพลิงลงได้มากถึง 1 ล้านบาร์เรล... เมื่อคนที่เคยเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ลดการซื้อน้ำมันเข้าเก็บสำรองในประเทศ ราคาน้ำมันจึงปรับลดลงตาม “ดีมานด์-ซัพพลาย” ขณะเดียวกัน ซาอุดีอาระเบีย ลูกพี่ใหญ่ของกลุ่มโอเปก ก็ยื่นกรานไม่ปรับลดกำลังการผลิตลง ตลาดจึงดูเหมือนจะถูกช็อก และทำให้เชื่อว่าปริมาณน้ำมันล้นโลก”

ดร.ธีรเดชกล่าวว่า โดยส่วนตัวเขาไม่คิดว่าปริมาณน้ำมันจะเกิดสภาวะที่กล่าวขวัญกันว่า ล้นโลก เพราะน้ำมันต้องถูกใช้ไปทุกวันเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพลเมืองในโลก โดยเฉพาะในการใช้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ส่วนที่มีกระแสข่าวมากมายว่าซาอุดีอาระเบียจับมือกับสหรัฐฯ เพื่อบีบรัสเซีย หรือประสงค์จะทำให้บริษัทต่างชาติที่เพิ่งเข้าไปลงทุนในธุรกิจน้ำมันต้องเจ๊งกันระเนระนาด ด้วยการลดราคาน้ำมันลง หรือเงื่อนไขกำไรตัวเองลงนั้น เป็นเรื่องที่ยากเกินกว่าที่จะเชื่อถือ

“เรื่องอะไรจะต้องมาทำร้ายตัวเอง และพวกเดียวกันด้วยวิธีนี้ ส่วนจะหวังว่าทำแล้วรัสเซียตาย อย่างนั้นทั้งยุโรปก็คงจะอยู่ยากไปด้วย เรื่องของดีมานด์-ซัพพลายอาจจะเกี่ยวอยู่บ้างเมื่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในยุโรปยังอยู่ในภาวะถดถอย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้น้ำมันแล้ว อย่าลืมน้ำมันไม่ใช่สินค้าฟุ่มเฟือย แต่เป็นสินค้าจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน... กระนั้นก็ตาม ผมว่าเป็นเรื่องน่าคิดอย่างมากที่ตลาดน้ำมันโลกจะถูกครอบงำได้ง่ายดายเพียงแค่นักคนเดียว ประเทศเดียว หรือคนกลุ่มเดียวอีกในยุคนี้”

สิ่งที่ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาการพลังงานเชื่อว่าเป็นต้นเหตุสำคัญก็คือ กระแสการเก็งกำไรในตลาดค่าน้ำมัน “สิ่งนี้เป็นเหตุผลให้ราคาน้ำมันเกิดความผันผวนรุนแรง และลดลงอย่างรวดเร็ว โดยขณะนี้ ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเหลืออยู่เพียง 53-56 เหรียญต่อบาร์เรล ถ้าหากการครอบงำตลาดทำให้ราคาตกลงอีก ผมคิดว่าการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องพลังงานทดแทนคงได้รับผลกระทบแน่”

ดร.ธีรเดชกล่าวด้วยว่า ผลกระทบที่จะตามมาเป็นลูกโซ่กันในหลายด้านก็คือ การดำเนินการตามคำสั่งสัญญาในเรื่องของการลดภาวะโลกร้อน “ก็น้ำมันราคาถูกนี้ครับ จะหันไปใช้อื่นแทนฟอสซิล คงไม่ทำกัน” และที่จะเป็นปัญหาต่อไปเมื่อราคาน้ำมันเกิดความผันผวนก็คือ ธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันรายใหม่ๆอาจจะเจ๊ง

“6 เดือนที่แล้ว ยังไม่มีใครคาดคิดเลยว่าราคาน้ำมันจะร่วงลงมาที่ระดับ 50 เหรียญ แต่ปัจจุบันกำลังมีผู้คาดเดาไปต่างๆนานาว่าราคาน้ำมันอาจจะปรับลดลงมากกว่านี้ นั่นทำให้ผู้ซื้อชะลอคำสั่งซื้อเพื่อให้ได้ราคาที่ดีที่สุด ราคาน้ำมันก็จะยิ่งร่วงลงต่ำต่อเนื่อง”

เมื่อถามถึงธุรกิจน้ำมันในกลุ่มบริษัท ปตท.จะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด ดร.ธีรเดชกล่าวว่า ปตท.โซลดีที่มีเซน (Chain) หรือข้อตกลงร่วมระหว่างบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ในต่างประเทศหลายแห่ง เพื่อลดผลกระทบจากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทั้งในลักษณะที่พุ่งขึ้นสูง หรือปรับลดลงเร็ว ส่วนประเด็นเรื่องการลงทุนเพื่อหาแหล่งสำรองน้ำมันนั้น หากราคาน้ำมันต่ำมาก ก็ย่อมกระทบต่อการลงทุนที่สูงเป็นธรรมชาติ

“ปตท.มีธุรกิจครบวงจร คือ จากต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ที่สำคัญกลุ่มบริษัทในเครือเรามีระบบบูรณาการที่ทำให้เราสามารถเฉลี่ยผลตอบแทนการลงทุนในกลุ่มได้ หรือใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ แต่ถ้าบริษัทใดในโลกไม่ได้ลงทุนในลักษณะที่ครบวงจรแบบเดียวกับ ปตท.ก็เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบสูง...

ถึงกระนั้นก็ตาม ผมคิดว่าผู้บริโภคโดยรวมย่อมจะได้รับประโยชน์จากราคาน้ำมันลดลง และยังสามารถทำให้ราคาค่าไฟฟ้า เช่น ค่าไฟฟ้าผันแปร หรือค่า FT ปรับลดลง ราคาสินค้าก็น่าจะปรับลดลงด้วย”

สำหรับการคาดการณ์แนวโน้มราคาน้ำมันดิบในปีหน้านั้น ดร.ธีรเดชตอบว่า ไม่อาจประเมินราคาในอนาคตได้ แต่ก็เชื่อว่าหากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกยังปรับลดลงอยู่ บริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ในโลกอาจเผชิญภาวะการขาดทุนเป็นพันๆล้านเหรียญ

“ถ้าต้องเผชิญปัญหาความผันผวนของราคาเช่นนี้ ที่สุดโลกก็จะต้องหามาตรการดูแลผลกระทบนี้ร่วมกัน”

อย่างไรก็ตาม ดร.ธีรเดชกล่าวว่า ยังมีความเชื่อว่าสถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลงจะอยู่ไม่นาน และที่สุดก็จะกลับมาเอนอยู่เหนือระดับ 70 เหรียญต่อบาร์เรล เพราะน้ำมันไม่ใช่สินค้าประเภทแฟชั่น แต่เป็นสินค้าที่จำเป็นต้องใช้ตลอดเวลา ขณะที่การผลิต ขุดเจาะ และการซื้อขายในตลาดยังคงดำเนินต่อเนื่องไปทุกวัน

เห็นจะต้องติดตามกันต่อไปว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลงจะส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจประเทศต่างๆหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อราคาที่ปรับตัวลดลงนั้น ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาต้องปรับลดราคาลงด้วย แม้จะลดแล้วมีอันต้องขาดทุน เนื่องจากมีต้นทุนสูง หรือลงทุนไว้ในราคาที่สูงขณะที่น้ำมันดิบยังไม่ปรับลดราคาลงก็ตาม และคนที่ต้องเฝ้าจับตาดูผลแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ก็คือรัฐบาล และหน่วยงานที่กำกับดูแลงานด้านนโยบายเศรษฐกิจของประเทศที่จำเป็นต้องเตรียมมาตรการรับมือให้พร้อมนั่นเอง!!!

“ทีมเศรษฐกิจ”

อุ้มชาวนาในมุมมองพ่อค้า

“ทีมข่าวเกษตร” ขอขอบคุณในคำชมของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี นำสก็๊ปเรื่อง “พ่อค้าข้าวกะชาวนา บริบทใหม่เพื่อข้าวไทย” ฉบับวันที่ 17 ธ.ค.2557 มาพุดในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ เมื่อสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา ถึงโครงการพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิโลก ที่ บริษัทข้าว ซีพี, กรมการข้าว และ ธ.ก.ส. ได้ร่วมกันให้ความรู้แก่ชาวนาปลูกข้าวอย่างถูกต้อง ช่วยให้ชาวนาใช้ปุ๋ยผิดด้วยความไม่รู้มา 20 ปี แต่พอเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้อง จากเคยใช้ 35 กระสอบ เหลือเพียง 16 กระสอบ ไม่เพียงต้นทุนจะลดลง ผลผลิตข้าวยังได้เพิ่มขึ้นจาก 340 กก.ต่อไร่ เป็น 430 กก. เป็นตัวอย่างที่ภาครัฐจะต้องนำไปปฏิรูปการทำงานทั่วประเทศ เมื่อท่านนายกฯ สนใจ “ชมชื่น” ขอนำเสนอถึงวิธีช่วยชาวนาในมุมมองของ นายสุเมธ เหล่าโมราพร ซีอีโอ บ.ซี.พี. อินเทอร์เน็ต จำกัด เครือเจริญโภคภัณฑ์ ที่เคยพุดคุยกันมาตั้งแต่ยุคจ่านาทุกเมล็ดดีใกล้แจ้ง

ถ้าจะให้ชาวนาบ้านเรามีรายได้มั่นคงและยั่งยืน คุณสุเมธ บอกว่า โรงสีข้าวซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่กลางน้ำ จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดทำธุรกิจเสียใหม่ อย่างที่รู้จัก ชาวนาผลิตข้าว โรงสีรับซื้อข้าวเปลือกเพื่อนำไปสีเป็นข้าวสาร จากนั้นขายต่อให้บริษัทส่งออกที่เป็นปลายน้ำ... วงจรหลักๆของธุรกิจค้าข้าวมีเท่านี้ และในการคิดราคารับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนา โรงสีไทยจะใช้วิธีการหากำไรส่วนต่าง ในแบบที่ คุณสุเมธ ใช้คำว่า โรงสีไทยทำงานง่าย ไม่ยอมทำงานยาก เพราะการตั้งราคารับซื้อข้าวเปลือก จะใช้วิธีตามที่พ่อค้าส่งออกให้มา สมมติว่าพ่อค้าส่งออกให้ราคารับซื้อข้าวสาร กก.ละ 10 บาท คำนวณมาเป็นข้าวเปลือกแล้วต้นทุนตก กก.ละ 7 บาท เพื่อให้ตัวเองมีกำไรส่วนต่าง กก.ละ 1-2 บาท ก็ตั้งราคารับซื้อจากชาวนา กก.ละ 5-6 บาท ถ้าแพงกว่านั้นไม่รับซื้อ ชาวนาเก็บเกี่ยวมาแล้ว ไม่ขายก็ไม่ได้ เพราะไม่รู้จะเอาไปเก็บที่ไหน ฝืนมาถึงป่าช้าก็ต้องเผา ขายตามที่โรงสีให้ราคา...เพราะหากินกำไรส่วนต่างๆ ง่ายแบบนี้ไม่มีความเสี่ยงอย่างนี้แหละ โรงสีถึงได้รวยไม่หยุด ส่วนชาวนายากจนดักดานเหมือนเดิม แล้วจะให้โรงสีทำงานที่ยากขึ้น ต้องทำยังไงถึงจะช่วยชาวนาให้ลืมตาอ้าปากได้ ว่ากันต่อพรุ่งนี้.

“ชมชื่น ชูช่อ”

หนอนชอนใบ..ภัยมะนาวตัวจิ๋ว

ปลูกมะนาวข้างบ้านไม่ก็ต้น หรือจะปลูกเป็นสวน...เคยสังเกตใบมะนาวไหม มีลายเส้นยึกยือคดเคี้ยว วกวนไปมา และถ้าสายตายังดีจะสังเกต ในเส้นยึกยือจะมีหนอนตัวจิ๋ว คีบคลานอย่างช้าๆ นี่แหละ “หนอนชอนใบ” ศัตรูร้ายของพืชตระกูลส้ม มะนาว มะกรูด เป็นได้เหมือนกันทั้งนั้น

ผีเสื้อกลางคืนบินมาวางไข่

“หนอนชนิดนี้เกิดจากผีเสื้อกลางคืนตัวเล็กๆ ไม่เกิน 1 ซม. จะบินมาวางไข่เดี่ยวๆ บนใบและใต้ใบ บริเวณใกล้เส้นกลางใบ จากนั้น 3-5 วัน จะฟักตัวออกจากไข่ แล้วเจ้าหนอนน้อยจะเจาะแวกซ์ หรือ ผิวเคลือบใบ แล้วค่อยๆ สอดตัวเข้าคืบคลานกัดกินเนื้อเยื่อใบไป 5-10 วัน จนกลายเป็นลายเส้น ใบจนบิดเบี้ยวผิดรูป หักกิ่งขอ ขอบใบม้วนเข้าหาเส้นกลางใบ ส่งผลให้ต้นแคระแกร็น ไม่ติดผล นอกจากนั้นจุดที่หนอนชอนใบเจาะไว้ ยังเป็นช่องทางให้เชื้อโรค เชื้อราและแบคทีเรียตามมาทำร้ายต้นมะนาวได้อีก โรคแคงเกอร์ยอดฮิตในมะนาว เจ้าตัวนี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่ง” นิคม จรดล ผู้จัดการแผนกพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิชาการ ธุรกิจอารักขาพืช บริษัท เจียไต๋ จำกัด เตือน โรคนี้มักเกิดบ่อยในระยะมะนาวแตกใบอ่อน เพราะเป็นอาหารที่หนอนตัวน้อยชอบเป็นพิเศษ ดังนั้นเจ้าของสวนใหญ่ และสวนน้อยปลูก 1-2 ต้นข้างบ้าน ต้องขยันหมั่นตรวจตรากันหน่อย

นี่แหละ...ภัยมะนาว

พบใบมีรอยเส้นยึกยือให้เด็ดทิ้งเอาไปเผาทำลาย เพราะถ้าปล่อยไว้เจ้าตัวหนอนที่กัดกินใบได้ 5-10 วัน จะคืบคลานออกจากใบเข้าสู่ระยะดักแด้ ได้ทั้งบนต้น และร่วงหล่นไปอยู่ตามดงหญ้า วัชพืชใต้โคนต้นมะนาว และใกล้เคียง เติบโตมาเป็นผีเสื้อแม่พันธุ์บินขึ้นมาวางไข่กัดกินใบมะนาวไม่รู้จักจบ ฉะนั้นจึงต้องหมั่นกำจัด วัชพืชแหล่งที่อยู่อาศัยของดักแด้ ในพื้นที่แปลงและรอบๆ แปลงมะนาวด้วย รวมทั้งหมั่นตัดแต่งกิ่งมะนาวที่ไม่

จำเป็นออกไปด้วย เพื่อลดพื้นที่ดักแด้สร้างบ้าน และโรงอาหารให้ท่านเจ้าหนอนน้อย ในกรณีปลูกเป็นสวน เพื่อยับยั้งว้ายร้ายตัวจิ๋วในช่วงมะนาวแตกยอดผู้เชี่ยวชาญ เจียไต๋ แนะนำองค์การอนามัยให้ขึ้นใจ “**ตรวจดู มะนาว 10–20 ต้นต่อสวน... มะนาว 1 ต้น ให้ดู 5 ยอด... ยอดละ 5 ใบ**”

ถ้าหนอนลงทำลายมากกว่า 3 ใบ หรือเกิน 50% ของยอด แสดงว่าระบาดหนักเกินกว่าจะใช้วิธีธรรมชาติกำจัดได้ จำต้องพึ่งสารเคมี นิคม แนะนำให้ใช้ อิมิดาโคลพริด imidacloprid, อะบาเม็กติน abamectin ฉีดพ่นสลับกันทุก 10 วัน...จนกว่าเจ้าหนอนน้อยจะจรรจากันนั้นแหละ.

“ชาติชาย ศิริพัฒน์”

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2557

อ้อมขวานาในมุมมองพ่อค้า

ว่ากันต่อถึงวิธีการช่วยขวานาในมุมมองของ คุณสุเมธ เหล่าโมราพร ซีอีโอ ข้าวตราฉัตร ที่ชี้ว่าปัญหาขวานาถูกเอาเปรียบ เป็นเพราะโรงสีบ้านเราทำมาหากินแบบไม่ทำงานยาก พ่อค้าส่งออกให้ราคาซื้อเท่าไร เเอาราคานั้นมาเป็นโจทย์คิดคำนวณ หักกำไรที่ตัวเองพอใจแล้ว มาตั้งเป็นราคาซื้อจากขวานา...กินกำไรส่วนต่างง่ายๆ ไม่ต้องออกแรงอะไรมาก ขวานาเลยยากจนดักดาน คุณสุเมธ เห็นว่า วิธีการที่จะช่วยขวานาได้ จะต้องหาวิธีให้โรงสีออกแรงมากกว่าเดิม...เพราะในธุรกิจค้าข้าว โรงสีเป็นธุรกิจกลางน้ำ เป็นจิ๊กซอว์เชื่อมทั้ง 2 ฝั่ง เชื่อมขวานาต้นน้ำ เชื่อมพ่อค้าส่งออกปลายน้ำ โรงสีจะรู้ดี ต้นน้ำ-ปลายน้ำเป็นอย่างไร มีความสามารถ

ต้องการอะไรแบบไหน...สำคัญสุด โรงสีรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนา จะเป็นกลไกที่สามารถบอกให้ชาวนาต้องทำอะไรได้ทั้งนั้น เพราะมีผลประโยชน์ร่วมกัน ที่ผ่านมาชาวนาออกแรงมามาก ฉะนั้นถึงเวลาที่โรงสีจะต้องออกแรงให้มากขึ้น ในเมื่อรู้ว่าปลายน้ำต้องการข้าวแบบไหน พันธุ์อะไร คุณภาพอย่างไร โรงสีจะต้องมีบทบาทให้ข้อมูลแก่ชาวนา ผลิตข้าวตรงตามที่ต้องการ โดยอาจจะนำวิธีการเดียวกับอ้อย เรื่องการแบ่งผลประโยชน์ 70:30 มาใช้ หรือจะใช้วิธีแบบคอนแทรคต์ฟาร์มมิ่งกลายๆ เพื่อให้ชาวนาปลูกข้าวได้คุณภาพตามที่โรงสีต้องการ ให้ราคาประกัน พร้อมให้ความรู้เทคนิคการผลิต นำปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์มาให้ชาวนา ซื้อขายกันในราคายุติธรรม เพื่อคุณภาพข้าวจะได้ไม่เพี้ยน และไม่มีปัญหาให้มานั่งทะเลาะกันทีหลัง ทำให้ถึงได้ข้าวไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงพันธุ์ วิธีการเหล่านี้ นอกจากจะช่วยให้ชาวนาแล้ว โรงสีออกแรงมากขึ้นประสิทธิภาพการผลิตข้าวไทยจะดีขึ้นตามไปด้วย เพราะถ้าผลผลิตไม่ดี โรงสีจะเสียหายไปด้วย...ดีกว่าให้ภาครัฐมาทำเอง ผลผลิตไม่ว่าจะเสียหายแค่ไหน ราชการยังกินเงินเดือนเท่าเดิม

ด้วยเหตุนี้แหละ การผลิตข้าวของไทยถึงถอยหลังจมโคลนเลน...จนชาวนาปลูกข้าวไม่เป็น ใส่ปุ๋ยไม่ถูก มีให้เห็น อย่างที่นายกฯ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พูดในรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เมื่อสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา.

“ชมชื่น ชูช่อ”